8. Шкробот М.В. Сутність та основи функціонування системи управління фінансовими ресурсами підприємств / М.В. Шкробот // Менеджмент і маркетинг. – 2011. – №3. Т.2. – С. 236–240.

References

1. Bogma, E., and A. Pavlova. "The management features of the financial resources of domestic companies." *Visnyk of Zaporizhzhya National University* 1(2013): 195-199. Print.
2. Kozachek, I. "Formation and management of effective use of enterprise`s financial resource" *Classical bulletin of ZSEA* 47 (2011): 277-283. Print.
3. Melnychuk, K., and A. Sihaynov. "The economic essence of financial resources and their classification." *Formation of market relations in Ukraine* 10 (2014): 91-95. Print.
4. Onys'ko, S. "The solvency of the company - the basis for effective management." *Economy. Finance. Law* 7(2012): 12-15. Print.
5. Recrut, S "Optimization and efficiency of financial resources in the innovation" *Formation of market relations in Ukraine* 7(2013): 72.-75. Print.
6. Sylka, O. "Management of the financial resources of the company." Nauka.zinet.info n.d.
7. Simenko, I., and M. Romaniuk "The essence and main components of the administrative capacity of the entity." *Actual problems of economy* 8(2012): 209-218. Print.
8. Shkrobot, M. "The essence and foundation of the system for managing financial resources of enterprises." *Management and marketing* 3(2011): 236-240. Print.

Рецензенти:
Якубів В.М. – доктор економічних наук, професор кафедри обліку і аудиту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Білецька І.М. – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки, менеджменту і маркетингу Івано-Франківського навчально-наукового інститут менеджменту Терно-пільського національного економічного університету.

УДК 658.012
ББК 65.050.9(4Укр)030.1

Буртняк І. В.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра економічної кібернетики,
76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка 57,
тел.: 0979862632,
e-mail: bvanya@meta.ua

Анотація. В статті застосовано процесний підхід до управління підприємством, який є необхідним в умовах зростаючої конкуренції з урахуванням змін у техніці і технологіях. Запропонований структурний підхід до управління прибутком підприємства дозволяє провести синтез завдань управління бізнес-процесами, забезпечити регулювання параметрів управлінської діяльності та звести до мінімуму істотність впливу чинників невизначеності на точність прийняття управлінських рішень, що зумовлює покращення фінансово-економічного стану підприємства. Визначено структурно-функціональну систему управління прибутком, застосування якої сприятиме зростанню прибутку суб'єкта господарювання. розроблені методичні підходи сприятимуть забезпеченню адекватності управлінських рішень щодо ефективності управління прибутком підприємства, що сприятиме підвищенню активності його функціонування.

Ключові слова. процесний підхід, бізнес-процес підприємства, прибуток підприємства, регресійна модель, управлінські рішення

Burtnyak I. V.

MODELING PROCESS MANAGEMENT ENTERPRISE PROFIT

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Economic Cybernetics,
76018, Shevchenko Str, 57, Ivano-Frankivsk,
tel.: 0979862632,
e-mail: bvanya@meta.ua

Annotation. The article used the process approach to management, which is essential in an increasingly competitive with changes in technology and technology. A structural approach to the management of enterprise profit allowing the synthesis tasks managing business processes, ensure regulatory activities and management options to minimize the materiality of uncertainty on the accuracy of management decisions, which leads to improvement of financial and economic performance. The structural-functional system of profit, use of which will boost profit entity. methodical approaches contribute to the adequacy of management decisions on the effectiveness of management profit enterprise that will increase the activity of its functioning.

Keywords. process approach, business processes, profit tax, regression model, management decisions

Вступ. В умовах трансформації економіки України зростає кількість підприємств, як головного елементу ринкового середовища. Аналіз теорії і практики економічного управління різними економічними об'єктами дозволив встановити необхідність застосування до управління прибутком наступних наукових підходів: системного, комплексного, інтеграційного, маркетингового, функціонального, динамічного, відтворювального, процесного, нормативного, кількісного, адміністративного, поведінкового, ситуаційного. Кожний з перерахованих підходів відображає чи характеризує один з аспектів управління прибутком підприємства чи їх сукупність.

На нашу думку саме процесний підхід до управління прибутком є найбільш результативним та сучасним. Процесний підхід дає можливість створювати інформаційні бази, що стосуються системи управління, уніфікувати принципи управління. Підприємства за допомогою процесного підходу можуть підтримувати умови, котрі впливають на забезпечення якості процесів виробництва. Саме процесний підхід допомагає керівникам виявляти та формувати управління ключовими процесами у розвитку всіх сфер діяльності підприємства. Управління на основі процесного підходу має беззаперечні переваги, бо управління є процесом вироблення та реалізації суб'єктом управління управлінських рішень в рамках цілеспрямованої дії на об'єкт управління, для організації і координації його діяльності при функціонуванні підприємства. Це дозволяє говорити про те, що орієнтація управління підприємством на процесний підхід є пріоритетним в сучасних умовах жорсткої конкурентної боротьби і динамічного ринкового середовища. Одним з основних напрямків створення ефективної системи управління підприємством є застосування процесного підходу до організації й керування фінансово-господарською діяльністю підприємства. Під процесним підходом до організації й керування діяльністю підприємством розуміють орієнтацію діяльності підприємства на бізнес-процеси, а системи управління підприємства – на керування кожним бізнесом-процесом окремо [1]. Всі процеси, що мають місце на підприємстві можна назвати бізнес-процесами. У відповідності з процесним підходом до управління всю діяльність будь-якого підприємства можна розглядати як сукупність бізнес-процесів, спрямованих на отримання певного результату. В сучасних ринкових умовах відбувається постійне зростання вимог до

конкурентоспроможності продукції, що змушує керівництва підприємств постійно шукати шляхи поліпшення результатів своєї діяльності. Згідно концепції процесного підходу діяльність підприємства можна представити у вигляді процесів, контроль результатів кожного з яких дозволить проаналізувати діяльність підприємства в цілому і виявити шляхи підвищення її результативності.

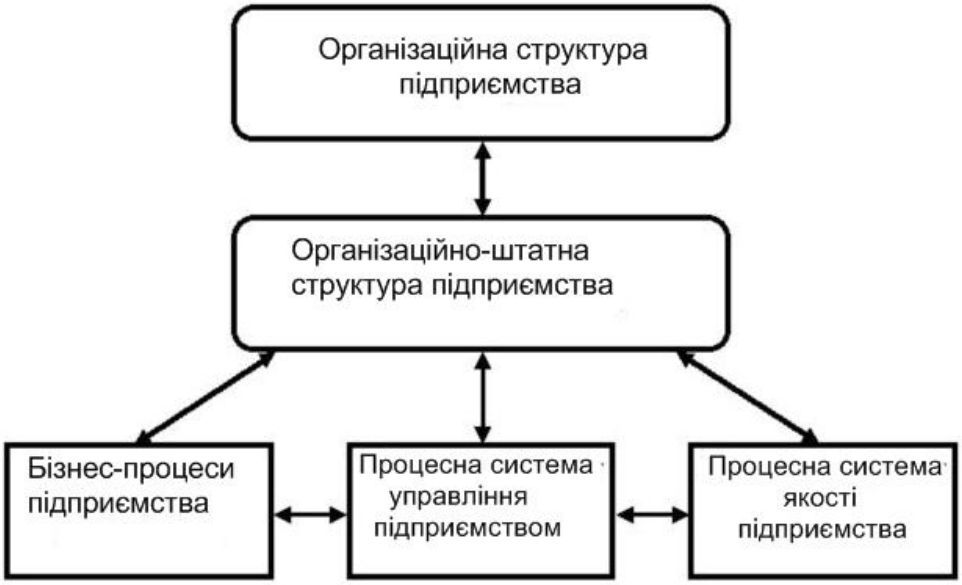

Рис.1. Основні елементи процесного підходу.

Процесний підхід розглядає функції управління як взаємозалежні. Впровадження методів процесного управління є необхідним в умовах зростаючої конкуренції з урахуванням змін у техніці і технологіях. При наявності великої кількості робіт, присвячених власне процесному підходу та впровадженню бізнес-процесів, а також системи управління якістю на підприємстві, існує необхідність у подальшій науковій розробці теоретичних, методологічних і практичних проблем впровадження бізнес-процесів на підприємстві, створення механізму оцінки якості впровадження процесного підходу – показників ефективності та результативності, а також побудови моделей бізнес-процесів для прогнозування їх результатів.

Основною метою розвитку підприємства є отримання прибутку та забезпечення інтересів його власників і персоналу. Саме це визначає необхідність створення дієвої та ефективної системи управління прибутком підприємства. слід звернути увагу на об'єктивну необхідність подальшого поглиблення теоретичних засад щодо ефективного функціонування системи управління прибутком підприємства.

Велика роль прибутку в розвитку підприємства і забезпеченні інтересів його власників і персоналу визначає необхідність ефективного управління ним при дієвій та правильно сформованій системі управління прибутком підприємства. Розглядаючи поняття системи, потрібно відзначити, що це набір взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих частин, складених у такому порядку, що дозволяє утворити єдине ціле. Система управління прибутком підприємства – це сукупність взаємопов'язаних елементів, кожний з яких має функціональне призначення та спільна дія котрих, за певних умов, забезпечує досягнення механізму отримання прибутку заданої величини. Система управління прибутком є складовою частиною загальної системи управління підприємством. Питання процесного підходу до управління знайшло досить широке відображення у ряді багаточисельних праць. Проте, не дивлячись на велику кількість

робіт по даній темі, багато з них носить або загальносистемний (загальнодискусійний) характер, або зачіпають окремі аспекти прикладного використання процесно - орієнтованого управління на практиці.

Методику управління прибутком підприємств досліджено в наукових працях таких вчених – І.А. Бланк, В. А. Бєлобородов, А.М. Поддєрьогін, О.О. Терешенко, І.Т. Балабанов, В.Г. Бєлолипецький В.В. Селезньов, А.М. Ковальова, В.Я. Горфінкель, В.А. Швандар; Н.А. Русак, В.А. Русак, В. Хорн, Р.Н. Холт, та інших на вирішення проблем теорії та практики управління прибутком підприємств обумовило високий ступінь узагальнення досліджуваних питань.

Постановка завдання. Модель управління прибутком підприємства це сукупність взаємопов'язаних функціонально організаційних блоків, які застосовуються для вирішення конкретних завдань, а також сукупність фінансово-математичних методів, які формують методологічну основу узгодження окремих блоків моделі. Запропонована модель дозволяє розрахувати величину прибутку і, як наслідок, споживну вартість продукту, запобігти нераціональним управлінським рішенням, зберегти підприємствам значні кошти, дає змогу проводити розрахунки різних показників, що необхідно при формуванні стратегічних управлінських рішень [2]. Технологія вибору моделей, що використовуються в механізмі побудови бізнес-процесів, наведена на рис. 2.

Рис. 2. Побудова моделей оцінки результатів бізнес-процесів

На підставі регресійної моделі розрахунку прибутку можна визначити внесок витрат (регресорів) у неї. Етапи наскрізного бізнес-процесу, витрати на які надають максимальний внесок у величину прибутку, є ключовими. Величину прибутку по етапах бізнес-процесу, а отже, й додану вартість за ними можна визначити на основі перерахунку загального прибутку за продуктом щодо значень параметрів при регресорах. Таким чином, можна визначити величину доданої вартості по окремих етапах наскрізного бізнес-процесу як суму заробітної платні по етапу бізнес-процесу та величини прибутку, яка припадає на певний етап. Регресійні моделі, що визначають величину прибутку, подані двома основними видами: моделлю збільшення витрат (заробітної платні) та моделлю зменшення витрат (заробітної платні).

Основним етапом побудови моделі є формалізація. У світовій практиці формалізація процесу моделювання відбувається згідно зі стандартами. Найбільш розповсюджена методологія за стандартом IDEF0 тобто методологію функціонального моделювання і графічного опису процесів, яка призначена для формалізації і опису бізнес-процесів. Особливістю IDEF0 є її акцент на ієрархічне представлення об'єктів, що значно полегшує розуміння предметної області. В IDEF0 розглядаються логічні

зв'язки між роботами, а не послідовність їх виконання в часі. Так само відображаються всі сигнали управління. Така модель є однією з найпрогресивніших моделей і використовується в організації бізнес проектів і проектів, що базуються на моделюванні всіх процесів як адміністративних, так і організаційних.

Для моделювання досліджуваного процесу потрібно визначити структурно-функціональну систему управління прибутком, застосування якої сприятиме зростанню прибутку суб'єкта господарювання [3]. Діаграму IDEF0–моделі процесу управління прибутком подано на рис. 3.

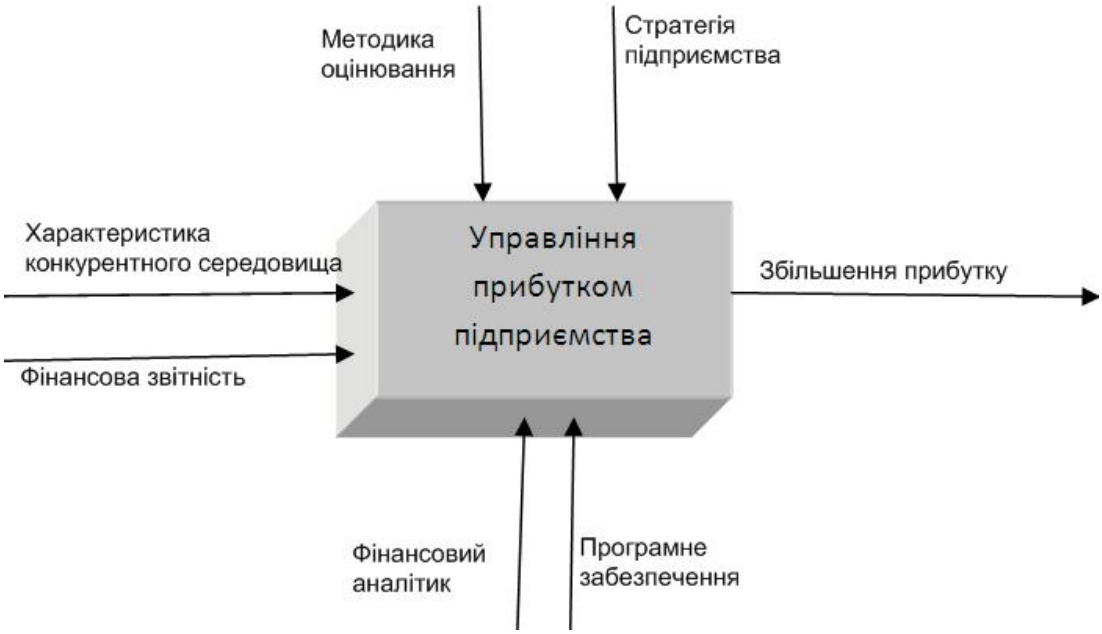

Рис. 3. Діаграма IDEF0–моделі процесу управління прибутком

Структурний підхід, тобто розробка бізнес–процесів, полягає у декомпозиції, тобто в детальному описі, що здійснюється шляхом розбиття процесу на декілька частин та наступного їх опису за допомогою простіших моделей [3].

Декомпозицію контекстної діаграми на рисунку 1 проведено шляхом виокремлення таких частин: дослідження та аналіз діяльності підприємства (блок А1), модель зв'язку між прибутком та витратами (блок А2), побудова моделі для прогнозування прибутку (блок А3) та оцінка ефективності застосування моделей (блок А4), як наслідок отримаємо діаграму першого рівня декомпозиції, яку наведено на рис. 4. Запропонований підхід до управління прибутком підприємства дозволяє синтезувати у межах єдиної методології завдання управління окремими бізнес–процесами, забезпечує регулювання параметрів управлінської діяльності та скорочує вплив чинників невизначеності на точність прийнятих управлінських рішень, що створює передумови для істотного покращення фінансово-економічного стану підприємства.

Запропонований структурний підхід до управління прибутком підприємства дозволяє провести синтез завдань управління бізнес-процесами, забезпечити регулювання параметрів управлінської діяльності та звести до мінімуму істотність впливу чинників невизначеності на точність прийняття управлінських рішень, що зумовлює покращення фінансово-економічного стану підприємства [4].

Результат. Основна мета функціонування підприємства це отримання прибутку. Запропонований процес управління прибутком підприємства дає можливість побудувати модель для виявлення зв'язку між величиною витрат і розміром прибутку. Розглянувши фінансові показники діяльності підприємства, здійснимо дослідження

щодо виокремлення певних видів витрат, які опосередковано впливають на величину чистого прибутку. На основі статистичних даних за 5 років діяльності підприємства, можна побудувати модель оцінки щільності зв'язку. Для розв'язання такого типу задач найчастіше використовується стохастичний аналіз. Зв'язок між чистим прибутком і витратами репрезентуємо за допомогою рівняння регресії: $y_t = a_0 + a_1 x$ де $t = 1, \ldots, n$ – кількість спостережень [5].

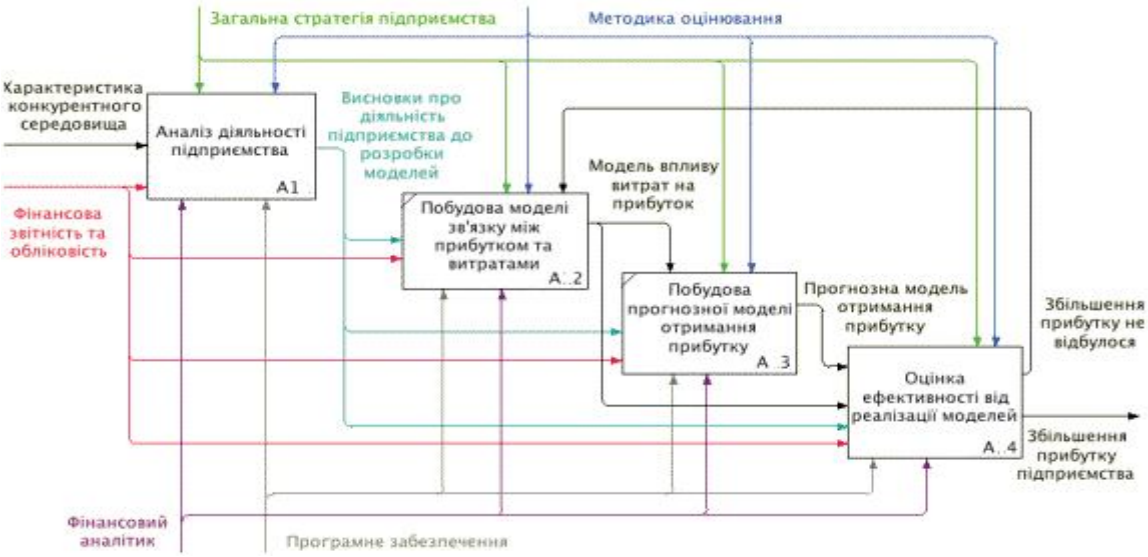

Рис. 4. Декомпозиція контекстної діаграми процесу управління прибутком.

На основі даних підприємства «Євроком» (підприємство реалізує комп'ютерну техніку та програмне забезпечення), побудуємо модель залежності чистого прибутку від таких двох факторів: витрати на підвищення продуктивності праці та витрати на рекламу. Рівняння, яке репрезентує зв'язок між чистим прибутком і витратами: на підвищення продуктивності праці, має вигляд $y(x) = 21{,}05+2{,}2x$; на рекламу, має вигляд $y(x)=18{,}11+5{,}25x$:

На основі вищенаведених регресійних моделей максимальний прибуток підприємства досягається при збільшенні витрат на рекламу, але максимальний зв'язок при цьому спостерігається між чистим прибутком та витратами на підвищення продуктивності праці. У зв'язку з цим можна зробити висновок, що для збільшення прибутку необхідно вдосконалити програму з ефективного управління витратами на рекламу [6].

На наступному етапі розвитку підприємство рекламує свою діяльність залучаючи нові рекламні агентства, що призводить до щомісячних витрат у розмірі 20000 грн. Тому на основі поточних витрат на здійснення рекламної діяльності було розроблено пропозицію: за умови придбання підприємством рекомендованого поліграфічного устаткування та виробництва поліграфічної продукції на базі власних потужностей, що дозволить зменшити витрати підприємства. Вже через 8 місяців щомісячні витрати підприємства на виготовлення поліграфічної продукції будуть становити 4010 грн. Якщо порівняти цю суму з поточними витратами, то після придбання устаткування підприємство буде витрачати у п'ять разів менше на рекламу через поліграфічну продукцію, тому чистий прибуток підприємства буде зростати.

Згідно до діаграми декомпозиції процесу управління прибутком, наступним етапом є розробка моделі для прогнозування фінансових результатів підприємства, а саме – чистого прибутку. Завдяки проведеному аналізу впливу витрат на розмір

прибутку та зробленими висновками можна зазначити, що найбільше на чистий прибуток впливають витрати на рекламу [7–8].

Висновок. На підставі проведених досліджень можна зробити висновок, що для управління прибутком підприємства як економічним об'єктом, який має велике значення для підприємства і покликаний виконувати стимулюючу функцію в його діяльності, необхідно застосувати дієві інструменти, а саме процесний підхід.

Впровадження процесного підходу дозволить отримати інструмент, за допомогою якого підприємство зможе більш ефективно впливати на результативність своєї діяльності, що є особливо актуальним для вітчизняних підприємств в сучасних умовах господарювання. Практична цінність дослідження полягає в тому, що розроблені методичні підходи сприятимуть забезпеченню адекватності управлінських рішень щодо ефективності управління прибутком підприємства, що сприятиме підвищенню активності його функціонування, а система управління прибутком має бути органічно інтегрована із загальною системою управління підприємством, оскільки прийняття управлінських рішень у будь-якій сфері діяльності підприємства прямо або опосередковано впливає на рівень прибутку, який у свою чергу є основним джерелом фінансування розвитку підприємства та зростання доходів його власників і працівників.

1. Елиферов В. Г. Бизнес-процессы. Регламентация и управление / В. Г. Елиферов, В. В. Репин. – М. : ИД "ИНФРА-М", 2009. – 320 с.
2. Ефремов В. С. Стратегическое планирование в бизнес-системах / Ефремов В. С. – М. : Финпресс, 2001. – 240 с.
3. Капустин П. Анализ бизнес-процессов организации / П.Капустин, В. Голубев //Право. Экономика. Маркетинг. – 1999. – № 9–10. – С.17–22.
4. Клебанова Т. С. Модели и методы координации в крупномасштабных системах: научное издание / Т.С. Клебанова, Е. В. Молдавская, Чанг Хонгвен. – Х. : Бизнес Информ, 2002. – 148 с.
5. Крючков В. Н. Нейро-лингвистические основы реинжиниринга бизнес-процессов / В.Н. Крючков // Менеджмент в России и за рубежом. – 2002. – № 2. – 135 с.
6. Минухин С. В. Моделирование бизнес-процессов в информационной системе предприятия / С.В. Минухин, А. Н. Беседовский // Вестник НТУ "ХПИ". Технический прогресс и эффективность производства: сборник научных трудов. – Х. : НТУ "ХПИ", 2001. – № 9. – С. 121–125.
7. Пономаренко В. С. Механізм прийняття управлінських рішень на підприємстві: процесний підхід: наукове видання / В. С. Пономаренко, С. В. Мінухін, О. М. Беседовський. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. – 240 с.
8. Репин В. В. Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов / Репин В. В. – М. :РИА "Стандарты и качество", 2004.– 408 с.

References

1. Eliferov, V.G. *Business processes. Regulation and control.* Moscow: Publishing House "INFRA-M", 2009. Print.
2. Efremov, V.S. *Strategic planning in business systems.* Moscow: Finpress, 2001. Print.
3. Kapustin, P. “Analysis of business processes of the organization.” *Law. The Economy. Marketing* 9-10(1999) :17-22. Print.
4. Klebanova, T.S. *Models and methods of coordination of large-scale systems: scientific publication.* Kharkiv: Business Inform, 2002. Print.Hooks, V.N. “Neuro-linguistic basis of business process reengineering.” *Management in Russia and abroad* 2(2002): 135. Print.
5. Minuhin, S.V. “Modeling of business processes in the enterprise information system.” *Vestnik NTU "KPI". Technical progress and efficiency: a collection of scientific papers* 9(2001): 121-125. Print.
6. Ponomarenko, V.S. *Mechanism of decision-making in the enterprise: the process approach: scientific publications.* Kharkiv: Type. KhNUE, 2005. Print.
7. Repin, V.V. *Process approach to management. Business process modeling.* Moscow: RIA "Standards and Quality", 2004. Print.

Рецензенти:
Іващук Н.Л. – доктор економічних наук, професор кафедри математичного і функціонального аналізу, Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника;
Русин Р.С. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економічної кібернетики, Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника.

УДК 330.322
ББК У9(4УКР)26

Олексів І. Б.[1], Шпакович І. Р.[2]

МОДЕЛЬ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

[1]Національний університет «Львівська політехніка»,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,
79000, м. Львів, вул. Степана Бандери, 12,
тел.: 099 194 62 89,
e-mail: ihoroleksiv@yahoo.com
[2] Національний університет «Львівська політехніка»,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,
79000, м. Львів, вул. Степана Бандери, 12,
тел.: 050 373 53 59,
e-mail: irkosp@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена дослідженню регулювання діяльності інститутів спільного інвестування в національному господарстві. Спрямована на розроблення методичних рекомендацій щодо урегулювання такої діяльності на державному рівні, які дозволяють усунути існуючі недоліки та стимулювати сильні сторони. В основі дослідження лежать отримані в результаті проведення кластерного аналізу групи інститутів спільного інвестування з відповідними перевагами та недоліками у кожному з них. Відтак реалізація запропонованих заходів на пряму вплине на майбутні результати діяльності інвестиційних фондів і тим самим підвищить ефективність діяльності досліджуваних об'єктів.

Ключові слова: інститути спільного інвестування, кластерний аналіз, регулювання.

Oleksiv I. B. [1], Shpakovych I. R. [2]

MODEL OF REGULATION OF COLLECTIVE INVESTMENT INSTITUTIONS

[1] Lviv Polytechnic National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Management and International Business Department,
S. Bandery str. 12, Lviv,
79000, Ukraine,
tel.: 099 194 62 89,
e-mail: ihoroleksiv@yahoo.com
[2] Lviv Polytechnic National University,